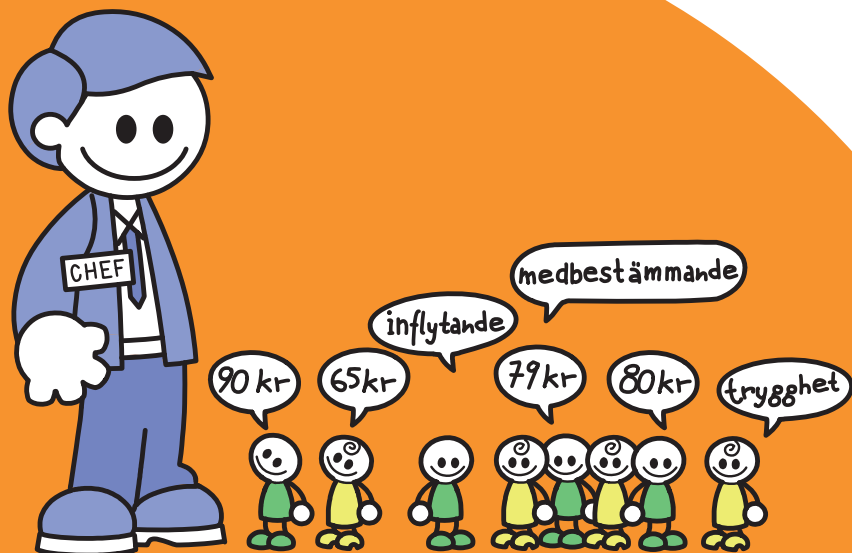

Facklig introduktion

– du, facket och kollektivavtalet

© Landsorganisationen i Sverige 2010

Illustrationer: Pontus Fürst, Pipistrello AB

Grafisk form: LO

Original: MacGunnar – Information & Media

Tryck: LO-Tryckeriet, Stockholm 2010

ISBN 978-91-566-2618-0

LO 10.04 1 000

Innehåll

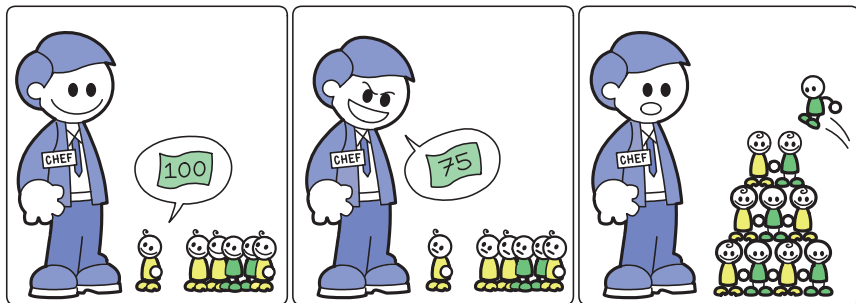
Facklig introduktion	4
Därför finns fackföreningar	4
Var med i gemenskapen	5
Sverige är unikt	5
Arbetsmarknaden har två parter	6
Facket påverkar politiken	6
Kollektivavtalen underlättar för alla	7
Kollektivavtal ger mer pengar i plånboken	8
Du är försäkrad genom facket	8
Diskriminering – nej tack	9
A-kassan håller lönerna uppe	10
Lagar som förändrar	11
Hitta ditt förbund	15
Och sen då?	16

Facklig introduktion

JOBDET ÄR EN STOR DEL AV livet. Därför är det viktigt att ha ett arbete och att trivas på jobbet. Vad det betyder att ha bra arbetskamrater och dugliga chefer har du säkert redan funderat på. Därför handlar den här foldern om vad det har för betydelse att vara på en arbetsplats med en fackförening och ett kollektivavtal.

Därför finns fackföreningar

Människor har alltid varit beroende av varandra. I begynnelsen för att skaffa mat och slippa frysa. Så småningom för att kräva demokrati och schyssta villkor i arbetslivet. Det är helt enkelt inte rimligt att den som äger företaget eller är chef ska bestämma allt och vi som arbetar där ingenting. Därför finns det fackföreningar. På så sätt har vi lättare att göra vår röst hörd. Har du fast arbete, är visstidsanställd eller arbetslös, arbetar du heltid eller deltid – fackföreningen gör ingen skillnad. Du är välkommen oavsett vem du är och var du kommer ifrån.

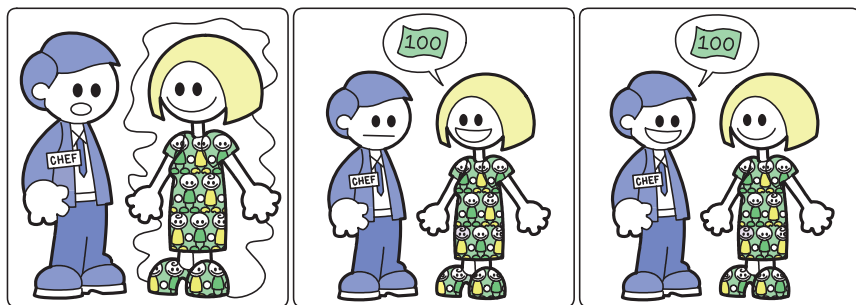
Var med i gemenskapen

Genom att gå samman och bilda fackföreningar på arbetsplatserna ser vi till att bli överens med arbetsgivaren om löner och villkor. På så sätt kan arbetsgivarna inte anställa den som erbjuder sig att arbeta för lägst lön och sämst anställningsvillkor.

Tänk dig själv att du kommer till jobbet och där står Julia på din arbetsplats. Ja, säger chefen, Julia gör jobbet billigare, så nu har jag gett henne ditt arbete. Så kan vi inte ha det. Genom att vara många blir fackföreningen stark. På så sätt kan vi kräva rättigheter och förhandla om hur vi vill att vår arbetsplats ska se ut och fungera.

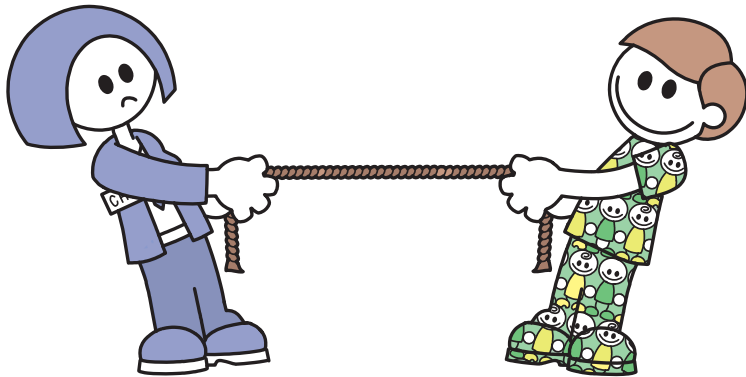
Sverige är unikt

Den svenska modellen är egentligen en socialdemokratisk modell som bygger på starka fackföreningar med många medlemmar, aktiv arbetsmarknadspolitik och en välfärd som finansieras via skatter. Sverige har världens starkaste fackföreningar. Ingen annanstans är så många med i facket som här. Arbetsmarknadspolitikerna ska se till att så många som möjligt har arbete. Skatterna omfördelar resurser från rik till fattig och garanterar att alla har förutsättningar att leva ett fritt och självständigt liv. På så sätt har vi ett land där du har tillgång till skola, vård och omsorg oavsett bakgrund och inkomst.

Arbetsmarknaden har två parter

På arbetsplatsen finns arbetsgivaren och löntagarna. Arbetsgivarna bildar arbetsgivarorganisationer. Du och dina jobbar-kompisar bildar fackföreningar. På arbetsplatsen representeras arbetsgivarna ofta av en chef eller arbetsledare. Medlemmarna i facket utser fackliga ombud. Det finns ett gemensamt intresse mellan fackföreningen och arbetsgivare att göra allt så bra som möjligt på arbetsplatsen. Samtidigt pågår en kamp om makten där arbetsgivaren vill ha så mycket vinst som möjligt. Vi vill ha kvar våra jobb och ha så mycket lön och inflytande som möjligt.

Facket påverkar politiken

Fackföreningsrörelsen var med och bildade det Socialdemokratiska arbetarepartiet. Då skedde en arbetsfördelning som håller än i dag. Vi kallar det för facklig-politisk samverkan. Fackföreningarna fick huvudansvar för arbetsmarknaden och arbetsplatserna. Socialdemokraterna tog ansvar för att driva fram politiska beslut som gynnar löntagarna. Resultatet blev en välordnad arbetsmarknad och en välfärd som många andra länder är avundssjuka på.

Kollektivavtalen underlättar för alla

Kollektivavtalet ska hindra arbetsgivaren från att bestämma allt själv på arbetsplatsen. Avtalet är undertecknat av en fackförening och en arbetsgivare eller en arbetsgivarorganisation. Där står vilka anställningsvillkor som ska gälla på arbetsplatsen. Det kan till exempel handla om lön, ersättningar, arbetstid, ledighet och semesterlön.

För arbetsgivaren är det en fördel att ha fackföreningar som samlar alla anställda. Då behöver arbetsgivaren inte förhandla med var och en. Dessutom har vi lovat att så länge som det finns ett gällande kollektivavtal ska vi inte gå ut i strejk.

Fakta kollektivavtal

Det finns cirka 600 rikstäckande kollektivavtal i Sverige. De innehåller regler som är speciella för just sin bransch men några saker är gemensamma för många avtal:

- Lön och lönetillägg
- Ersättning för obekväm arbetstid, OB
- Regler för arbetstid
- Ledighet och semester
- Extra semesterlön
- Försäkringar och pension

Vad står det i ditt avtal?

Det är ditt fackförbund som förhandlar fram och tecknar kollektivavtal med arbetsgivarna.

Kollektivavtal ger mer pengar i plånboken

Alla tjänar på kollektivavtal. Du som arbetar på en arbetsplats med kollektivavtal tjänar många tusenlappar mer per år än en person som arbetar på en arbetsplats utan kollektivavtal. Med kollektivavtalet följer till exempel en tjänstepension som gör att du får mer pension. Med ett kollektivavtal är du också garanterad de löneökningar som förhandlas fram i avtalsrörelserna.

Du är försäkrad genom facket

Alla som arbetar på de arbetsplatser som har kollektivavtal omfattas av avtalsförsäkringarna.

Avtalsförsäkringarna är framtagna av och för oss som är medlemmar i en fackförening. Syftet är att vi ska få extra ersättning om vi blir sjuka eller får en arbetsskada. Försäkringarna betalar vi genom att avstå en del av lönen till försäkringspremier.

Medlemsförsäkringarna är en medlemsförmån för oss som är med i en fackförening. Vissa försäkringar ingår i medlemsavgiften, andra kan du teckna som tillval beroende på vilket förbund du tillhör.

Fakta kollektivavtalsförsäkringar

- Premiebefrielse – garanterar pension vid sjukdom och föräldraledighet
- AGS – om du blir sjuk
- TFA – trygghetsförsäkring vid arbetsskada
- TGL – vid dödsfall
- AGB – om du förlorar ditt arbete

Diskriminering – nej tack

Din arbetsgivare får inte diskriminera dig som är anställd, arbetssökande eller praktikant. Även du som är inhyrd och inlånad från till exempel ett bemanningsföretag har ett skydd mot diskriminering.

Att en eller flera på arbetsplatsen diskrimineras är att tillåta sämre villkor. Det går inte ihop med den fackliga idén som bygger på allas lika värde.

Om du har behandlats illa, blivit särbehandlad eller inte fått de villkor som du anser dig ha rätt till, vänd dig till arbetsgivaren och be om rättelse. Facket på arbetsplatsen kan ge dig stöd och hjälp.

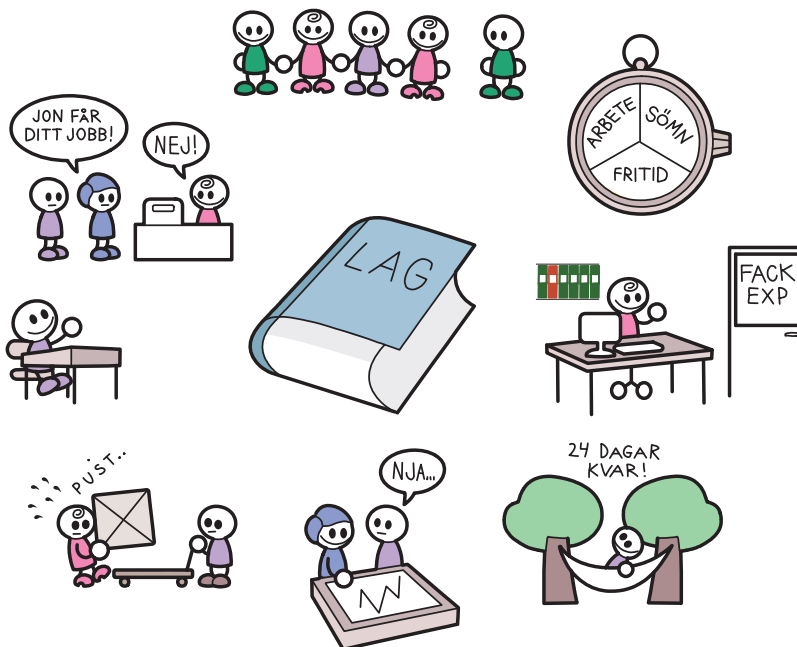

A-kassan håller lönerna uppe

Arbetslöshetsförsäkringen är viktig för alla i samhället – inte bara för den som blivit arbetslös.

Den som är arbetslös får med försäkringen en trygghet. Dessutom kan inte den som är arbetslös tvingas att ta jobb till en lön som är lägre än den avtalsenliga lönen i en bransch. På så sätt hindrar arbetslöshetsförsäkringen arbetslösa från att konkurrera om arbete genom att göra jobbet för en billigare peng än den som har arbete.

För samhället är arbetslöshetsförsäkringen viktig eftersom de som är arbetslösa tack vare rimlig a-kassan kan fortsätta att konsumera. Det gör att ekonomin fortsätter att fungera även om många är arbetslösa.

Lagar som förändrar

Det finns en rad olika lagar som gäller på arbetsplatsen. Många är ett resultat av facklig-politisk samverkan. Lagstiftningen använder vi i det fackliga arbetet för att förbättra på vår arbetsplats.

- Lagen om anställningsskydd handlar om hur arbetsgivaren ska säga upp anställda.
- Studieleighetslagen handlar om möjligheten att få ledigt för studier.
- Medbestämmandelagen slår fast att arbetsgivaren måste prata med facket innan det sker förändringar på arbetsplatsen.
- Arbetsmiljölagen bestämmer hur arbetsmiljön på arbetsplatsen ska vara.
- Arbetstidslagen reglerar arbetstiderna.
- Semesterlagen innehåller regler för rätt till semester.
- Diskrimineringslagen ska sätta stopp för olika behandling av till exempel kvinnor och män.
- Förtroendemannalagen styr den fackligt förtroendevaldes ställning på arbetsplatsen.

Intresseanmälan

- Jag vill ha mer information från facket.
- Jag vill gå med i facket.
- Jag vill gå en medlemsutbildning.
- Jag vill prata pension och försäkring med en försäkringsrådgivare – medlemskvarten.

Namn		Personnummer	
Adress		Postnummer	Postadress
Hemtelefon		Mobil	
E-post			
Arbetsplats		Kommun	
Anställd som			

Riv av och ge talongen till din handledare. Han eller hon kan enklast lämna den till den fackliga avdelning som du tillhör eller skicka per post till Facklig introduktion, KOM, LO, 105 53 Stockholm

Tejpa här

Fyll i talongen, riv loss den, vik ihop den och posta den, portot betalar LO.

Frankeras ej.
Mottagaren
betalar
portot.

Landsorganisationen i Sverige

**Svarspost
Kundnummer 110 401 902
110 00 Stockholm**

http://www.lo.se

Landsorganisationen i Sverige

Svenska De LO Förbundet Konsten Svenska Facket Metallarbetarna Ung 70 2010

Vidga områden LO-Ekonomerna Nyheter Press LO-kommentarer Material Kalenderium Webb-TV

Sök här

Lyssna på hemsidan

English

Teckenspråk

Länat

Aktuellt

Bra besked om arbetsmiljön från de rödgröna

LO välkomnar de rödgrönas förslag för en bättre arbetsmiljö och ett friskare arbetsliv. Det är väldigt bra att oppositionen ser att arbetsmiljön är ett område där det måste till förbättringar, säger LOs vice ordförande Lilla Lindqvist.

Vi är eniga

LO-styrelsen står gemensamt upp för kvinnodominerade och lågavlönade avtalsområden. Inom LO kommer vi att fortsätta vandra hela vägen ut i kampen för rättvisa och jämställda löner.

Vestidssamtida används som stödåtgärder i konjunkturedgångar

Antalet tidbeprövade anställda minskade med 65 900 personer mellan 2008-2009. Det är den största minskning som uppmäts ett enskilt år. Detta framgår av en ny rapport från LO om anställningsformer.

Svenskt anställningskyttat lever inte upp till EU:s rekommendationer

Den tidigare rekommendationen från Europakommissionen för att

I fokus: Facket mäter jättelösa >

ARBETSLOSA I SVERIGE
459 000

Källa: SCB

www.gamedifacket.nu

Hitta restauranger och hotell med schysta villkor här:

Sök på företag/adress/ort

KALLA SVERIGE

Besök vår monter 8:00-12:00 på Elmia den 18-20 maj

WORK 10

FACKET FÖRSÄKRAA

FACKET 2010

WEBB-TV: LOs avtalskola

VAL 2010

Hitta ditt förbund

Svenska Byggnadsarbetareförbundet	www.byggnads.se
Svenska Elektrikerförbundet	www.sef.se
Fastighetsanställdas Förbund	www.fastighets.se
GS Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch	www.gsacket.se
Handelsanställdas Förbund	www.handels.se
Hotell och Restaurang Facket	www.hrf.net
Industrifacket Metall	www.ifmetall.se
Svenska Kommunalarbetareförbundet	www.kommunal.se
Svenska Livsmedelsarbetareförbundet	www.livs.se
Svenska Musikerförbundet	www.musikerforbundet.se
Svenska Målareförbundet	www.malareforbundet.se
Svenska Pappersindustriarbetareförbundet	www.pappers.se
SEKO – Facket för Service och Kommunikation	www.seko.se
Svenska Transportarbetareförbundet	www.transport.se

Och sen då?

- Gå med i facket, om du inte redan är det!
www.gamedifacket.se
- Gå en facklig medlemsutbildning och lär dig mer om facket
www.fackligutbildning.se
www.abf.se
- Se till så att du är ordentligt försäkrad!
www.facketforsakrar.se
www.medlemskvart.lo.se
- Gör ditt pensionsval genom Folksam-LO. De erbjuder enkel, trygg och etisk förvaltning till låg avgift: www.folo.nu
- Facklig utbildning på nätet:
www.lo.se/natutbildning

www.lo.se

ISBN 978-91-566-2618-0